

LÊNIN

TOÀN TẬP

VẬN MỆNH LỊCH SỬ CỦA HỌC THUYẾT
CỦA CÁC MÁC

BA NGUỒN GỐC VÀ BA BỘ PHẬN
CẤU THÀNH CỦA CHỦ NGHĨA MÁC

NHỮNG VẤN ĐỀ TRANH LUẬN

ĐỀ CƯƠNG VỀ VẤN ĐỀ DÂN TỘC

23

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

V.I.LÊ-NIN

TOÀN TẬP

23

(Tháng Ba - tháng Chín 1913)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
HÀ NỘI - 2005

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác - Lênin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân dịp kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vladimira Ilich Lenin (22-4-1870 - 22-4-2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý *V. I. Lenin - Toàn tập* gồm 55 tập và 2 tập tra cứu.

được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ *V. I. Lênin - Toàn tập*, tiếng Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội, hợp tác với Nhà xuất bản Tiến bộ, Mátxcơva, xuất bản vào những năm 70-80 thế kỷ XX.

Tập 23 của Bộ sách *V. I. Lênin - Toàn tập* bao gồm những tác phẩm do V. I. Lênin viết trong thời gian từ tháng Ba đến tháng Chín 1913. Đại bộ phận những tác phẩm này đã được in trên báo "Sự thật" và tạp chí "Giáo dục".

Nội dung những tác phẩm chính trong tập này được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần Phụ lục và các Bản chỉ dẫn (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác; đây là phần tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V. I. Lênin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V. I. Lênin; Chú thích bằng chữ số Ả-rập (1) là của Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo bổ ích cho bạn đọc.

Tháng 9 - 2005

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

Tập 23 trong V. I. Lê-nin Toàn tập bao gồm những tác phẩm viết trong thời gian từ tháng Ba đến tháng Chín 1913 trong điều kiện cuộc khủng hoảng cách mạng mới đang tăng lên. Đại bộ phận những tác phẩm này đã được in trên báo "Sự thật" và tạp chí "Giáo dục".

Mở đầu tập này là bài "Vận mệnh lịch sử của học thuyết của Các Mác"; tập này cũng gồm cả tác phẩm "Ba nguồn gốc và ba bộ phận cấu thành của chủ nghĩa Mác". Những tác phẩm này được viết để kỷ niệm 30 năm ngày Mác từ trần; trong những tác phẩm này, Lê-nin vạch rõ nội dung cách mạng, sức mạnh vĩ đại và sức sống của học thuyết của Mác, Người đấu tranh không điều hòa chống những kẻ thù của chủ nghĩa Mác, phát triển những luận điểm quan trọng trong lý luận của Mác trên cơ sở kinh nghiệm mới của cuộc đấu tranh của giai cấp công nhân Nga và của phong trào công nhân quốc tế.

Trong bài "Vận mệnh lịch sử của học thuyết của Các Mác", Lê-nin nhấn mạnh rằng cái chủ yếu trong chủ nghĩa Mác là việc làm sáng tỏ vai trò lịch sử toàn thế giới của giai cấp vô sản với tính cách là người xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa. Người vạch rõ rằng từ khi văn kiện có tính chất cương lĩnh của chủ nghĩa Mác - "Tuyên ngôn của Đảng cộng sản" - ra đời, lịch sử toàn thế giới đã trải qua ba thời kỳ: thời kỳ thứ nhất - từ cách mạng năm 1848 đến Công xã Pa-ri

(1871); thời kỳ thứ hai - từ Công xã Pa-ri đến cách mạng Nga lần thứ nhất (1905); thời kỳ thứ ba - từ cách mạng Nga trở đi. "Từ sau khi chủ nghĩa Mác ra đời, - Lê-nin viết, - mỗi một thời đại vĩ đại của lịch sử thế giới trong ba thời đại nói trên đều đem lại cho chủ nghĩa ấy những chứng thực mới và những thắng lợi mới. Nhưng thời đại lịch sử sắp tới sẽ đem lại cho chủ nghĩa Mác, học thuyết của giai cấp vô sản, một thắng lợi còn to lớn hơn nữa" (tr. 5).

Những lời tiên tri đó, dựa trên cơ sở sự dự đoán có tính chất khoa học, đã ứng nghiệm một cách hết sức chính xác và vô cùng mạnh mẽ. Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại đã mở ra một thời đại mới trong lịch sử loài người - thời đại sụp đổ của chủ nghĩa đế quốc, thời đại xoá bỏ hệ thống thuộc địa, thời đại quá độ từ chủ nghĩa tư bản sang chủ nghĩa xã hội. Dưới sự lãnh đạo của đảng bôn-sê-vích đứng đầu là Lê-nin, giai cấp công nhân Nga đã xây dựng nhà nước xã hội chủ nghĩa đầu tiên trên thế giới, lần đầu tiên đã thực hiện được những tư tưởng có tính chất cương lĩnh của chủ nghĩa Mác - đã xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. Ngày nay, học thuyết đó đang được thể hiện trong hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới, lực lượng dẫn đầu của sự phát triển lịch sử của xã hội. Những tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lê-nin không ngừng mở rộng phạm vi ảnh hưởng của nó, chủ nghĩa Mác - Lê-nin đã trở thành tư tưởng thống soái của loài người tiến bộ.

"Học thuyết của Mác, - Lê-nin viết trong bài "Ba nguồn gốc và ba bộ phận cấu thành của chủ nghĩa Mác", - là học thuyết vạn năng vì nó là một học thuyết chính xác. Nó là một học thuyết hoàn bị và chặt chẽ; nó cung cấp cho người ta một thế giới quan hoàn chỉnh, không thỏa hiệp với bất cứ một sự mê tín nào, một thế lực phản động nào, một hành vi nào bảo vệ sự áp bức của tư sản" (tr. 50). Lê-nin gọi chủ nghĩa Mác là đỉnh cao của nền văn minh thế giới, là người

thừa kế chính đáng những tinh hoa mà loài người đã sáng tạo ra trong thế kỷ XIX - triết học Đức, chính trị kinh tế học Anh, chủ nghĩa xã hội Pháp.

Lê-nin chỉ cho thấy rõ Mác và Ăng-ghen đã bảo vệ và phát triển như thế nào chủ nghĩa duy vật triết học; hai ông đã tạo ra một bước ngoặt cách mạng trong triết học khi sáng tạo ra chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử. Chủ nghĩa duy vật triết học của Mác đem lại cho loài người những vũ khí vĩ đại để nhận thức và cải tạo thế giới. Lê-nin vạch rõ rằng những phát minh tiếp sau đó của khoa học tự nhiên, - ra-đi-ôm, điện tử, sự chuyển hóa của các nguyên tố, - đã hoàn toàn xác nhận chủ nghĩa duy vật biện chứng, bất chấp các học thuyết của các nhà triết học tư sản vẫn nhai đi nhai lại những giáo điều của chủ nghĩa duy tâm đã bị bác bỏ từ lâu. Chủ nghĩa duy vật lịch sử của Mác là thành quả vĩ đại nhất của tư tưởng khoa học, là một lý luận khoa học hoàn chỉnh và chặt chẽ, một lý luận phát hiện ra tính quy luật của sự phát triển xã hội và tính tất yếu của sự chuyển biến từ hình thái kinh tế - xã hội này sang hình thái kinh tế - xã hội khác cao hơn.

Khi nhận định về học thuyết kinh tế của Mác, Lê-nin chỉ rõ rằng dựa vào những thành tựu của chính trị kinh tế học cổ điển, Mác đã tạo ra một học thuyết kinh tế mới, học thuyết này đã tạo ra một bước ngoặt căn bản, một cuộc cách mạng thực sự trong chính trị kinh tế học. Học thuyết về giá trị thặng dư là hòn đá tảng của học thuyết kinh tế của Mác. Chính trị kinh tế học của Mác luận chứng một cách khoa học và sâu sắc về sự diệt vong tất yếu của chủ nghĩa tư bản, về thắng lợi tất yếu của chủ nghĩa xã hội, về "thắng lợi của lao động đối với tư bản".

Chủ nghĩa Mác là chủ nghĩa xã hội khoa học, một chủ nghĩa chỉ ra con đường đúng đắn để cải tạo thế giới bằng cách mạng, để quá độ sang chủ nghĩa xã hội. Trong khi đánh giá cao ý nghĩa của chủ nghĩa xã hội không tưởng, một chủ